

Kulturtörekvések a szegedi homokon.

Szeged, december 24. (Saját tudósítónktól) Jó néha körülnézni ebben a mi nagy falunkban, számbavenni azt, ami van és azt is, ami nincs.

Lustán, álmosan hever itt, a Tisza partján ez a város, belekönyököl a folyóba és szent nyugalommal bámul föl a szeszélyes magyar égre. Néha vissza is kacsint a mellette eldübörgő életre, ha az nagyon kacérkodik már vele, de aztán ásitva nyulik el ismét a homokon. Van ebben az élettelen, minden megmozdulástól irtózó tunyaságban valami örökkévaló, valami fenséges megvetés, a perc, az idő iránt.

De talán jól is van ez így, ahogy van, mert aki alszik, az nem csinál semmit, jót sem, rosszat sem. Fölfordulhat körülötte az egész világ, trónok, országok dülhetnek össze irtózatossá robajjal, nyugodtan álmodik tovább és nem hall mást, csak a megszédített folyó csendes muzsikáját.

Azért mégis jó körülnézni néha ebben a mi nagy falunkban, meglesni, hogy mit álmodik. A számadás nagyon könnyű munka. Az alvó város nyugalmát még álmok sem igen zavarják, annyira elfáradt az árvíz utáni újjászületésben, hogy azóta álom nélkül alszik és pihen ki az újjászületés fáradalmait. A háború után, a forradalmak idején felnevelt ugyan kissé, a francia megszállás alatt pedig úgy tett, mintha ébren lenne, de ez a felnevelés és ez az ébrenlét is csak látszat volt, a város aludt és ha nyugtalan álmai voltak, annak külső, idegen behatások voltak az okai. Abban a pillanatban, amikor megszűntek ezek az idegen hatások, megszűnt a szimulált élet is.

Azért még is körülnéztünk a városban, hogy számbavegyük kacsintásait a mellette elrobogó, kacérkódó életre, a huszadik század kulturális törekvéseire. Beszéltünk azokkal az orvosokkal, akik különböző injekciókkal kísérleteznek az alvó falu felébresztésén és akik beszámoltak arról, hogy a kulturális injekciók milyen hatásokat váltottak ki. Az orvosok természetesen hisznek szérumaik csodahatásában és hisznek álmokóros betegük felébresztésének lehetőségében. Bárcsak az ő hitük szerint lenne.

Könyvet nem vásárol senki.

Móricz Zsigmond irt nemrégén keserű hangú kultúrriportot a vidéki városokról. Hiteles adatok alapján állapította meg, hogy Szeged, az ország legnagyobb vidéki városa, a kultúrangorban nagyon alacsony fokon áll, alig egy fokkal feljebb, mint a szomszédos Hódmezővásárhely, ahol egy teljes esztendő alatt összesen és együtvéve mindössze egy darab könyvet vásároltak. Móricz Zsigmond megállapítása nem valami nagy dicsőség az Alföld fővárosára, fáj is, mert — sajnos — igaz.

Szegeden ismeretlen fogalom még mindig a könyvvásárlás. Aki könyvet vásárol, azt szinte különcknek tartja a közvélemény, mert olyan valamiért szórja a drága pénzt, amit ingyen is megkaphat akár melyik városrész népközkönyvtárából, ha pedig nem sajnálja a fáradságot, még a Somogyi-könyvtárban is kiolvashatja. A könyvvásárlástól való atavisztikus tartózkodás érthető is, mert hiszen pénzért bort is, halpaprikást is ad Onozó Poldiné.

— Nagyon kevés könyvet adunk el — mondotta érdeklődésünkre az egyik nagyobb könyvesbolt tulajdonosa —, a közönség nem vesz olyan könyvet, amely valamelyik kölcsönkönyvtárból is megkapható és másféle könyvet nem vesz azért, mert drága. Eltűntek azok az emberek is, akik minden valamire való új könyvet megvásároltak. A szépirodalmi könyveknél elenyésző a forgalom, a tudományos jellegű, a filozófiai, a szociológiai, valamint a technikai és gazdasági szakmunkák iránt van valami minimális érdeklődés. Érdekes, hogy az újabb szépirodalmi munkák iránt nem érdeklődik senki, Daudet, Prevost, Zola, Mereskovszky műveit keresik. A magyar írók közül Molnár Ferenc és Herczeg Ferenc könyveiből adunk el keveset, Szabó Dezső könyvei kelnek legjobban, különösen Az elsodort falu. A költők közül egyedül Ady Endre könyvei akadnak vásárlóra.

A részletfizetés kedvezménye is csödet mond.

— A tartózkodás leginkább azzal magyarázható, hogy drága a könyv, helven—százezer koronába kerül egy valamire való. Igaz ugyan, hogy bevezettük már a részletfizetési rendszert is, még pedig elég kedvező feltételek mellett, a törlesztés a vásárolt könyvek alapára szerint történik tíz százalékos havi részletekben, de ez sem csábítja a könyvvásárlásra a szegedieket. Ugy hírlík egyébként,

hogy a kiadók rövidesen leszállítják a könyvárakat. A várható olcsóbbodásnak van már néhány előjele. Így például Mereskovszkynak a Leonardo da Vinci című regénye a Dante kiadásában mindössze hatvanháromezer korona. Ennek azonban az az oka, hogy a regényt az Athenaeum is kiadta és most a két kiadó versenyt szállítja le a regény árát.

Móra Ferenc nyilatkozata.

A könyvpiacnak tehát nagyon szomorú a képe. Vigasztalásért elmentünk a kultúrpalotába és megintervjuvultuk Móra Ferencet, akiről köz tudomásu, hogy a kultúra tekintetében optimista a világnézete. Móra Ferenc a következőket mondotta:

— Azt hiszem, aki arra ítélte, hogy a kultúrát szolgálja, annak nagyon szerénynek és a legkisebb segítségért is nagyon hálásnak kell lenni. Én azonban nem szerény vagyok, én mint a kultúrpalota igazgatója sok mindenféle ravasz fondorlattal elég sűrűn zaklatom a szegedi társadalmat és büszke vagyok rá, hogy sohase fordulok hiába a társadalomhoz. A társadalmi támogatásnak — nem szólva a kultúra házibarátairól, akik egyéni akcióképen bocsátják rendelkezésemre egy-egy drágább könyvnek az árát — kétannyira, amennyire szervezett formája van. Az egyik

Az üres színházi nézőterek.

Mondják, hogy a színház hű fokmérője szokott lenni a város kultúra iránti szomjúságának. Ez a régi keletű megállapítás, ha a divat és az idő el is homályosította egy kissé, nagyjából érvényes ma is, ha nem is minden vonatkozásában. Ezzel nem akarjuk a színház kulturális hivatottságát lebecsülni, mert hiszen a sablon-operett több a semminél és kultúrát terjeszt nek a Nick Carter füzetek is, a betű kultúráját.

Azt tudja mindenki, hogy a szegedi színház éppen úgy, mint minden más magyar színház, nehéz anyagi válsággal küzd a közönség elmaradása következtében. A színházzal is úgy vannak az emberek, mint a könyvvel, szűkre szabott anyagi lehetőségeiket meghaladja ez a kiadás, amelyet az általános nyomorúság szintén fölöslegessé és így mellőzhetővé minősített.

A szegedi színháznak alig van közönsége. Néha, valami nagynevű vendég, vagy népszerű operett telt házakat varázsol elő, de általában üres a nézőtér.

Az optimista színigazgató panaszai.

Andor Zsiga — úgy látszik — optimista színigazgató. Nem panaszkodik, vagy ha panaszkodik, azt is úgy csinálja, hogy ne vegyék észre. De aki tud a sorok között olvasni, az kiolvashatja alábbi szavaiból a jól-rosszul leplezett, de minden bizonynyal indokolt panaszait:

— Eddigi munkám alatt jóban-rosszban érztem közönségünk meleg szeretetét, feltétlen érdeklődését színházam ügyes-bajos dolgai iránt. Ha rosszul ment a színház, éreztem közönségem értem való aggodását, a színház fellendülésekor

a Muzeumbartók Egyesülete, amelynek 95 tagja évi 50 000—50.000 koronával támogatja a könyvtárat, a másik a folyóiratoké, amelynek ugyanennyi tagja havi 30.000—30.000 koronával végeredményben szintén a könyvtárat segíti meg. Tudniillik ugyszólván a háború kitörése óta minden hivatalos és nem hivatalos segélyünket a könyvtárba öljük bele, mert az az intézet legfontosabb osztálya és ezért a muzeumfejlesztés bizony stagnál. Tekintettel arra, hogy a muzeumbartók a könyvtárat gyarapítják, jó volna egy Könyvbartók Egyesületét csinálni, amely a muzeumot venné párfogásába s halálbüntetés terhe alatt tiltaná meg az igazgatónak, hogy amit plaketra, képre, vagy cserebogarra adtak, azon könyvet vegyen. A muzeum fejlesztésére kezdtük meg a nyár elején a népszerűsítő előadásokat, amelyek iránt meglepő érdeklődést mutatott a közönség, de hát hiába dolgoziam ki 26 előadás programját, a tél beleszólt a terünkbe: a dísztermet nem fűteli a város, azt pedig nem merem megkockáztatni, hogy csak az előadások melegségével csalogassuk a közönséget.

Arra a kérdésünkre, hogy melyik társadalmi osztályból kerülnek ki az intézet mecénásai, az igazgató azt felelte:

— Politikai intervjukra nem vagyunk be rendezkedve.

pedig boldogan láttam a város apraját-nagyját velem örülni. Nehéz két hónapon vergődünk át ebben a szezonban. És bizony a város segítsége nélkül a mi féltve őrzött színházunkat is romlásba zúlesztette volna a képtelenül súlyos depresszió. Látni a segítő kezét, érezve a közönség szeretetét, sokszoros erővel folytatom nehéz munkámat. Kedvet pedig az igaz, őszinte elismerés ad hozzá, mellyel színházunk haladását Szeged közönsége honorálja. Haladván a kitűzött cél felé, minden igyekezetem városunkat önálló kulturgócpontra fejleszteni. Ezt igen meg fogja könnyíteni, ha a közönség bizonyos önálló ítéletre tesz szert. Nem szabad dogmaként elfogadni azt, hogy csak olyan darab jó, amely valamelyik budapesti színházon keresztül ér hozzánk. Így színházat önállósítani, eredeti műsorral ellátni nem lehet. A szegedi színház eredeti bemutatóit közönségünknek bizonyos sovén érzéssel kell látogatni és ne a budapesti, hanem a szegedi közönség és szegedi sajtó döntse el annak sorsát. A sajtó a színházzal karöltve megteszi kötelességét, — a közönség pedig az ő bőrén végzendő kísérlettől tartván, távol marad.

— Pedig már több ízben bebizonyítottuk, hogy bemutatóink a legkomolyabb szempontból jövő bírálatot is állják. A kis Marat, a Szibéria, A lőcsei ítélet művészileg országos sikerek voltak, az anyagi siker teljes elmaradásával, mert közönségünk képtelen önálló irányban vezetni ítéldékeségét és nehezen emancipálódik a budapesti hatás alól. Nem akarja saját magának sem elhinni, hogy Szegedről, a hazájából is indulhat el valami jó. Ez a pont az, amely körül színházunk igaz

HOFFMANNÉ

NŐIFODRÁSZ, / MANICÜR / ARCÁPOLÁSI SZALÓNJA
SZEGED, KÁLLAY ALBERT-UTCA
(HID-UTCA)

L'Arcal
Henna hajfesték
világmarka

évek óta kipróbálva, elrontott, elfestett, ősz és erősen kiszőkitett hajakat eredeti színre fest garancia mellett. Teljesen árlalmatlan, hajhullást meggátolja. Modern hajmunkák, babaparókák olcsó és szép kivitelben. Arcápolás szén-savas pakolással. Jelmez estélyekre parókák hőlcsönzése. Elsőrendű munka. Olcsó árak.